

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Paraenesis De Eleemosyna

Alardus <Aemstelredamus>

[Köln], 1545

VD16 A 1250

Dissertatiunculæ pro mendicitate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63012](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63012)

DE ELEEMOSYNA.

si spes mihi prædicatur gratum hominem reperiendi, malim non recipere beneficia, quam non dare. Quia qui non dat, uitium ingrati antecedit. Dicam quod sentio. Qui beneficium non reddit, non magis peccat, quam qui non dat citius.

Dissertatiuncula pro mendicitate.

Nunc accipite aduersariorum, & in his maxime Vuiccleuorū & horum sequatiū Amorum pugiones plus quā plumbeos, quibus mendicos & pauperes iugulare conantur. Scriptum est, inquit, Deut. capite 15. Omnino indigens & mendicus non erit inter uos. Quis porro tam cæcus ut non uideat? quis tam impudens ut neget, hoc non fuisse legis præceptum, sed promissum his qui legem illam seruarent ea conditione, ut legem mortis seruantibus solum temporale, ac præterea nullum responderet præmium. Quod genus est illud Amos nono: Apprehendet arator messorem. Ac illud item Esaiæ pri. Si audieritis me, bona terræ comedetis, aliaque confimilia eatenus implenda, quatenus in legē statuta non offenderent. Nimirum si dei mandata seruassent, non fuisset egens & mendicus inter eos. Verum quia subinde in legem deliquerunt, & quidē grauitè, Idcirco promissum amiserunt. Ne quis uisum est domino quotquot legem præuaricati essent, ut continuo egerent aut certe mendicaret, sed in pœnam peccati uoluit illos habere mendicos & egenos, quos bonis suis diminuendis pro sua quisque uirili sustentarent. Age uero, quid tandem peccauit Helias propheta, præco præterquā optimus,

D E E L E E M O S Y N A.

etiam uirgo à uidua Sareptensi aquam mendicans,
 atque hoc cælesti imperio. Da mihi, inquit. & quæ
 sequunt. Ac illud eiusdē ad eandem eodem spectat:
 Affer tecum obsecro & buccellam panis. Si ist huc
 non est mendicare, quid tandē est mendicare? nec ta-
 men in hoc præuarius est legem qui fuit sub le-
 ge, sed illi potius, qui merito debuerant singularē,
 adeoq; extremam prophetæ egestatem præuenire.
 Simul atq; peccauerunt homines in lege statim cœ-
 pit eis esse præceptum, id quod fuerat promissum.
 Si quo modo posset dici, perinde atque constanter
 asserunt aduersarij. Nec in ista quidē lege prohibita
 fuit spontanea, sanctaēq; Christianorum mendici-
 tas, sed amplissima bona possidentium tenacitas, ne
 usq; adeo egenū desererēt, ut p̄ summa necessario
 penuria, nolit, uelit cogat emedicare. Alioq; plusq;
 peccarēt, quotquot inter Christianos etiānum men-
 dicant, aut certe stipem olim exegerunt. Huic confi-
 ne est illud: Iunior fui, etenim senui, & non uidi iu-
 stum derelictū, nec semen eius querens panē. Quis
 non protin9 uidet hoc esse manifestius, quam ut sit
 pluribus refellendum, quando inconfesso sit pro-
 phetam loqui, nō de corporali pane (me permittas
 uulgato more loqui) ut quem multi alioqui impen-
 se iusti & diu & multum quæsiuerunt, ut Helias à
 uidua, Lazarus ab epulone diuite, atque adeo Da-
 uid ipse cū pueris suis abiecte supplex factus. Achi-
 melech sacerdoti laicos panes emendicauit. Verum
 de pane spiritali, Iustus enim non eget pane uerbi
 dei, quippe quod semper cum eo est, Non prorsus
 inepte huc facit, id qd est apud Originē homilia in

DE ELEEMOSYNA.

Genesim 16. Fortasse hunc nodum sic disseces licebit, si intelligas, non in perpetuum à deo relinquitur, atque ita nō meminit se uidisse iustum derelictum. Nec postulo ut quisquam mihi credat, nisi manifeste eiusdem prophetę testimonijs id ita habere docuero. Quoniam, inquit, non in finem obliuio erit pauperum, & patientia pauperum non peribit in fine, & tibi domine derelictus est pauper, orphano tu eris adiutor. Vide Augustinum 2. de sermone Domini in monte: Ista, inquit, necessaria, & si aliquando defuerunt &c. Iam uero quod contendunt iuxta Lucam capite decimoquarto: Pauperibus, cæcis, debilibus & claudis dandum, non autem ualidis mendicantibus: qui quid hoc fuerit controuersia, satis conciliatur ex his quæ prodidit Hieronymus aduersus Vigilantium, prout abunde etiã supra indicatum est in dissertiōe obiter explicata. An ecclesiasticis licitū sit, possessiones, redditus, aliaque bona propria possidere. Age ueniamus ad locum, qui est apud Paulum in posteriore ad Theſſalonic. epistola, capite tertio: Hoc præcipiebamus uobis, ut si quis nollet operari, nec edat. Audimus em̄ quosdam uersantes inter uos inordinate, nihil operis facientes, sed curiose agentes. Ex quibus, inquiunt, facile colliquescit interdictam esse mendicitatem. At qui hisce uerbis nihil aliud quàm laborem indicit, & curiosis otio interdicit. id quod paratum est colligere ex Hieronymo: Reddit, inquit, superiores sententię causas, & ad quæ legitime debeat pertinere, scilicet ad inquiete ambulantes, & non ad quiete sedētes, sed curiose agētes, quid in qua puincia uel

DE ELEEMOSYNA.

ciuitate geratur uel domo. Ac mox ibidem: Vos adē fratres, nolite desinere benefaciētes. Non omnibus, sed talibus dare phibeo, ne putetis me boni operis consuetudinē amputare. Vide Gregoriū 16. Moraliū, capite 18. circa illud Iob: A sinum pupillorum abigerunt. Lege supra Chrysostrum in cap. Matthæi. 10. homilia. 36. Eodē spectat illud ex Psalmo 118. adductum: Nutantes transferantur filij eius & mendicent, eijciantur de habitationibus suis. Qui mendicitatē numerant inter malorum uindictam, iuxta ac maledictum, nō spontaneam, sanctamue, sed coactam, sed sordidam intelligant necesse est. Huic proximū est, quod inquit Salomon in Pro- uerbijs cap. 30. Mendicitatem & diuitias non dede- ris mihi. Quicquid est huius scrupuli sane quā expe- dite eximit & extricat Ambrosius super Psalimum 118. uersu, Paratus sum & nō sum turbatus. Diuini inquit exemplo oraculi &c. Atqui si ex ea Salomo- nis sententia mendicitatem conuulseris, eadem ope- ra & omnem paupertatem & inopiā sustuleris: qđ Ambrosius in loco modo citato legit paupertatē, Chrysostru. uero inopiam, nec hic dissimiliter uertit Pagninus, alij in hunc modum reddidere: Inopiā & diuitias ne dederis mihi. Chrysostrum homil. 18. ex capite 10. in epistolam ad Hebræos: Non igitur amemus ampliora, sed paupertatē semper conſecte- mur. Ista enim magnum bonū est. Sed humilem fa- cit, inquit, & infimū. Hoc quippe nobis opus est: multū nanque nobis hoc conducit. Paupertas quip- pe, inquit, humiliat uirum. Et iterum Christus di- xit: Beati pauperes spiritu. Propter hoc ergo dicitis:

DE ELEEMOSYNA.

Quia habemus uiam ad uirtutem ducentem : nescis quia ista multam fiduciam nobis tribuit? Sed sapientia, inquit, pauperis pro nihilo habetur. Et iterum alter quidam dixit: Diuitias & paupertatem ne dederis mihi, & ex camino paupertatis libera me. Quomodo autem iterum, si diuitiae & paupertas ex deo sunt, malum est paupertas, aut diuitiae? Quare ergo haec dicta sunt? Haec dicebantur in ueteri testamento, ubi multa ratio diuitiarum habebatur, ubi paupertatis plurimus erat contemptus, ubi hoc quidem maledictum erat, illud benedictio: sed nunc nequaquam ita est. Sed uis audire paupertatis praedicamenta? Ipsam professus est Christus, & dixit: Filius autem hominis non habet ubi caput suum reclinet. Et iterum discipulis dicebat: Nolite possidere aurum, neque argentum, neque duas tunicas. Et Paulus scribens, dicebat: Tanquam nihil habentes, & omnia possidentes. Et Petrus dicebat ei, qui ex natiuitate sua claudus erat: Argentum & aurum non est mihi. Et in ipso ueteri testamento, ubi in admiratione habebantur, & erant quidem mirabiles, nonne Helias praeter melotidem nihil habebat? nonne Helisaeus? nonne Iohannes? Nemo igitur sit humilis propter paupertatem: non est paupertas quae facit humilem, sed diuitiae, quae cogunt quenquam opus habere plurimis, multas grates debere compellens. Quid Iacob erat pauperius? dic mihi, qui dicebat: Si dederit mihi dominus panem comedere, & amicum indui. Nunquid sine fiducia erant Helias & Iohannes? Nonne ille quidam Achab redarguebat, ille autem Herodem? Ille quidem dicebat: Non enim tibi

D E E L E M O S Y N A .

Licet habere uxore fratris tui. Helias uero ad Achab
 cum fiducia dicebat: Non ego peruerto Israel, sed
 tu & domus patris tui. Vides quia hoc maxime fa-
 cit fiduciam, hoc est paupertas. Nam diues seruus est,
 obnoxius extans damnis, & tribuens omni uolenti
 eum nocere. Ille autem nihil habens, proscriptione
 non timet, neque condemnationem. Audiant & eun-
 dem in Psalmu 112. uersu, Facies misericordias dñs
 & iudicium. Ut ne dicā interim id qd ex Actis apo-
 stolicis suo more torquet, Beatius est magis dare q̄
 accipere, Acto. 20. Beda sane q̄ argute tribus uerbis
 rem oēm absoluit: Non illis, inquit, q̄ relictis om-
 nibus secuti sunt, diuites eleemosynarios pponit,
 sed illos maxime glorificat, qui cuncta q̄ possident
 in semetipsis renunciantes, nihilominus laborant
 manibus, ut habeant unde necessitatem tribuant pa-
 rienti. Si quis plura desideret, legat August. in epi-
 stola ad Hilarium, & Thomam lib. 3. contra genti-
 les, Ioannem Roffen. aduersus Lutherum de delen-
 dis saccis mendicitatis, articulo 41. Quid hic referā
 id quod per q̄ scite diluit Lodouicus Cardinalis in
 dulcoratione amarulentiarum Eras. respon. Petis
 Erasme qua fronte mendicitatem accersuimus &
 abiecimus nostra. Suauis est quidem hæc quæstio,
 sed precor mihi respondeas. Qua fronte Christus
 dixit iuueni: Vade, uende quæ habes, da pauperi-
 bus & sequere me? Qua fronte Petrus & Andreas
 & Iohannes dimisere patrem, nauim & retia, ut
 Christum sequerentur? Qua fronte Christus glo-
 riabatur, dicens: Vulpes foveas habent, uolucres
 cæli nidos, filius autem hominis non habet ubi re-

DE ELEEMOSYNA.

elinet caput suum? Sunt hæc hominum constituti-
unculæ Erasme? An qui hæc sequitur pluris facit
hominum constitutiunculas quam doctrinam Pau-
li? Paulus laborat manibus. Verum. Sed licebat nō
laborare ac de euangelio uiuere quod prædicabat,
quemadmodum & cæteri Apostoli. nos quoque
possumus colligere temporalia, qui pro uiribus te-
minam⁹ spiritualia. Hactenus ille copiosius idē &
neruosius in Apologia sua, sed ea haberi nobis nus-
quam potuit, libenter alioqui huc adiecturus.

Cohortatio.

Cohortari ad eleemosynam, & quanta uis sit
eius exponere, quantūq; ijs qui eam hilariter
erogant, commoditatem afferat, & propofi-
tum est nobis hac conciuicula & necessarium. Hoc
item sine ulla dubitatione confirmare, inter ea quæ
uel publice uel priuatim per q̄ necessaria sunt, nihil
esse prius eleemosyna. Proinde merito uoce magna
& bonis lateribus hoc sedulo debemus suadere, om-
niq; qua possumus cohortatione adniti, ut studio-
sos huius capessendę uirtutis efficiamus omnes. Ve-
rum ut magnes non quiduis ad se trahit, sed ferrū
duntaxat, cum sint alia multo leuiora, ita quamuis
bene monentum cohortatio, non mouet omnes, sed
iam propensos in id quod illi suadent. Utinam au-
tem id tam in procliui foret alijs quoq; persuade-
re, quam uos uobis hoc habetis persuasissimum, ex
omnibus beneficētjs, eleemosynis atque cōmunica-
tionibus, nihil unquam præmij captandum esse nō
gloriam, non uoluptatem, non denique munera.